

นโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึง
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา:
กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
A School Lunch Increase Policy for Pre-school Age to
Prathom Sueksa Six Students in Proportion with School Size:
A Case Study of the Child Development Centers in Nakhon Chai Si
District, Nakhon Pathom Province

วันที่รับบทความ: 7 พฤษภาคม 2568

ญาณิกา แกร่งราย 1*

วันที่แก้ไขบทความ: 24 มิถุนายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 1 กรกฎาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา และการวิเคราะห์นโยบายการบริหารงานรวมถึงการทราบบัญญาและอุปสรรคในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากการปฏิบัติตามนโยบาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี อันได้แก่ นโยบายสาธารณะ การกำหนดนโยบายจากตัวแบบการเปลี่ยนแปลงส่วนเพิ่ม การนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านสมรรถนะขององค์กร ตัวแบบด้านการจัดการ ส่งผลให้ทราบบัญญาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามนโยบาย จากปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลว 8 ปัจจัย (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2557, หน้า 101) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีสมรรถนะองค์กรในการขับเคลื่อนนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านงบประมาณ และด้านสถานที่ ในขณะที่เดียวกันพบความล้มเหลวจากการวิเคราะห์ ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย พบอุปสรรค ด้านคุณภาพนโยบาย จากปัญหาข้อเรียกร้องให้ปรับปรุงอัตราการจัดสรร 2) ปัจจัยด้านความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี พบอุปสรรคด้านเทคโนโลยีจากปัญหาโปรแกรม Thai School Lunch และ 3) ปัจจัยด้านความพอเพียงของทรัพยากร จากอุปสรรคด้านการขาดแคลนบุคลากร จากปัญหาการขาดทักษะการใช้งานโปรแกรม Thai School Lunch ส่งผลกลับสู่กระบวนการกำหนดนโยบายจากข้อเรียกร้องให้ปรับนโยบายใหม่ คือ การปรับอัตราการจัดสรรและกำหนดผู้มีทักษะในการใช้งานโปรแกรม Thai School Lunch

คำสำคัญ: นโยบายสาธารณะ โครงการอาหารกลางวัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

¹ นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิต หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

*ผู้ประสานงานหลัก e-mail: yanikarangrai@gmail.com

A School Lunch Increase Policy for Pre-School Age to Prathom Sueksa Six Students in Proportion with School Size: A Case Study of the Child Development Centers in Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province

Received: May 7, 2025

Yanika Rangrai^{1*}

Revised: June 24, 2025

Accepted: July 1, 2025

Abstract

In this thesis, the researcher examines a school lunch increase policy for pre-school age to Prathom Sueksa Six students in proportion with school size and analyzes the administration policy as well as the problems regarding the management of the child development centers in Nakhon Chai Si district, Nakhon Pathom province as they are operated according to the policy. The qualitative research approach was employed with the focus on the public policy, incremental policy formulation, policy implementation according to organizational competency, and a management model. This resulted in the understanding of the operational problems caused by the policy according to the eight factors determining success or failure research by Supachai Yawapraphat (2014, pp 101). The research data were collected through structured interviews from a purposive sample. The findings showed that the child development centers in Nakhon Chai Si district, Nakhon Pathom province were competent in three areas: organizational structure, budgeting, and locations. However, the findings also showed that the child development centers experience failure in the following manner: 1) in regard to the policy, an efficiency problem was accounted from requests to improve the allocation rate; 2) in regard to technical feasibility or relating theory to practice, technical problems occurred while using the Thai School Lunch program; 3) in regard to resources, there was a lack of personnel who were efficient at operating the Thai School Lunch program. These issues demand policy adjustment by improving the allocation rate and appointing personnel efficient in operating Thai School Lunch program.

Keywords: public policy, Thai school lunch policy, child development centers

¹ Master's degree student, Master of Political Science Program Ramkhamhaeng University

*Corresponding author, e-mail: yanikarangrai@gmail.com

บทนำ

ตามที่ทราบกันดีว่าพื้นฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งอยู่บนความต้องการของปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค จะเห็นได้ว่าปัจจัยพื้นฐานทั้ง 4 ประการ สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมการดำรงชีวิต อาหาร เป็นปัจจัยแรกของพื้นฐานที่ถูกกล่าวถึงอย่างเสมอมาและควรได้รับการสนับสนุนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพที่ดีทางสังคม ประเทศไทยเองนั้นได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริโภคอาหารที่ถูกหลักอนามัยและความสำคัญของคุณค่าอาหารตามหลักโภชนาการ เป็นการเตรียมพร้อมให้ได้ศักยภาพที่ดีทางด้านร่างกายของการดำรงชีวิตที่อยู่ภายใต้สังคมเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทยเองจากความแตกต่างทางด้านภูมิประเทศและการดำรงชีวิต ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลในการรับประทานอาหารสะท้อนปัญหาตั้งแต่วัยสูงอายุ จนถึงเด็กเล็ก ในขณะเดียวกันความเสี่ยงทางด้านโภชนาการถูกมุ่งเน้นไปที่เด็กเล็กในสังคมไทยมากที่สุด เนื่องจากเด็กเล็กมีวิถีชีวิตประจำวันที่อาศัยการแสวงหาความรู้ภายในสถานศึกษา ฉะนั้นแล้วประเทศไทย จึงสนับสนุนให้โรงเรียนภายในสังกัดจัดทำโครงการอาหารกลางวัน เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหาร ให้ครบ 3 มื้อต่อวัน ทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา ตลอดจนสาระสำคัญของคุณค่าอาหารควรถูกสุลักษณะ สารอาหารที่ได้จะต้องครบ 5 หมู่ ตามหลักโภชนาการที่กรมอนามัยกำหนด เพื่อเป็นการป้องกันการเกิด ภาวะทุพโภชนาการ ได้แก่ ภาวะผอม ภาวะอ้วน และภาวะอ้วน ที่มีมักจะเกิดกับเด็กในวัยเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา, 2559, หน้า 7)

ทว่าประเทศไทยก็ยังคงพบปัญหาของโครงการอาหารกลางวันต่อเนื่อง จากเหตุผลที่ศทางเดียวกัน คือ การขึ้นราคาของวัตถุดิบตามสถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ส่งผลให้นโยบายโครงการอาหารกลางวันมีความจำเป็นจะต้องปรับปรุง แก้ไข นโยบายด้านงบประมาณของโครงการอาหารกลางวันอย่างต่อเนื่อง กระนั้นแล้วการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันตามรูปแบบการจัดสรรงบประมาณแบบรายหัวของนักเรียน ก็ยังคงไม่ตอบโจทย์ของราคาวัตถุดิบที่ปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลเสียไปถึงโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากโรงเรียนยังคงมีจำนวนนักเรียนน้อย ทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณอาหารกลางวันน้อยตามไปด้วย และทำให้ประเทศไทย ยังคงได้รับรายงานปัญหาทุพโภชนาการในโรงเรียนขนาดเล็ก จากรูปแบบการเฉลี่ยจำนวนเงินอุดหนุนการจัดสรรที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐกับจำนวนนักเรียนภายในสถานศึกษา

ฉะนั้นแล้ว รัฐจึงนำประเด็นข้อหาหรือที่ได้รับเสียงสะท้อนจากกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นย้ำถึง ประเด็นปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กจากการได้รับงบประมาณจัดสรรที่ไม่สามารถจัดทำโครงการอาหารกลางวันได้อย่างเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ทำให้การประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2565 มีมติการปรับเพิ่มค่าอาหารโครงการอาหารกลางวันให้แก่เด็กนักเรียนมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2565

ขนาดของสถานศึกษา (จำแนกตามจำนวนนักเรียน)	อัตราค่าอาหารกลางวัน (บาท/คน/วัน)
จำนวนนักเรียน 1-40 คน	36
จำนวนนักเรียน 41-100 คน	27
จำนวนนักเรียน 101-120 คน	24
จำนวนนักเรียน 121 คนขึ้นไป	22

ที่มา: กระทรวงมหาดไทย (2565)

จากการปรับราคาตามตารางข้างต้น เป็นวิธีการที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนจากการสำรวจนโยบายตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน การปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันในครั้งนี้ส่งผลให้การคลังของรัฐ มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณการจัดสรรที่เพิ่มสูงขึ้นจากอัตราการจัดสรรรูปแบบใหม่ รัฐจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีมาตรการในการควบคุมการดำเนินงานงบประมาณโครงการอาหารกลางวัน จึงสร้างระบบโปรแกรม Thai School Lunch (ระบบแนะนำสำหรับอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนแบบอัตโนมัติ) เป็นโปรแกรมที่ถูกพัฒนาโดย ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) ภายใต้สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร่วมกับสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นระบบการใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ต มีข้อมูลที่เชื่อมโยงกันระหว่างโรงเรียน และติดตามการใช้งานของแต่ละโรงเรียนได้ ทำให้โรงเรียนสามารถควบคุมงบประมาณให้สอดคล้องกับคุณค่าโภชนาการของเด็กวัยเรียน มีเป้าหมายให้สถานศึกษาได้จัดสำรับเมนูอาหารได้อย่างรวดเร็ว มีความหลากหลาย และมีคุณภาพมากขึ้น (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค), ม.ป.ป.) เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนที่สูงขึ้น รัฐได้ชี้แจงแนวทางการปฏิบัติตามนโยบาย ผ่านหนังสือสั่งการให้หน่วยงานภายในสังกัดทราบและถือปฏิบัติตามโดยทั่วกัน ได้แก่ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0816.2/ว 9433 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2565 เรื่อง มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ขอบปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันของนักเรียน มีสาระสำคัญคือแนวทางการบริหารจัดการงบประมาณเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวันประจำปีงบประมาณ 2566 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับจัดสรรไว้แล้ว หรือพิจารณาปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ โดยคำนึงถึงความครอบคลุมของทุกแหล่งเงินให้เพียงพอในการจัดสรรเงินอุดหนุน

ในทางตรงกันข้ามกลับทำให้สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องตั้งรับและปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณ จากการถ่ายทอดนโยบายใหม่ ต้องดำเนินการตามแนวทางการบริหารงบประมาณรูปแบบใหม่โดยทันที แม้ในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านระหว่างปีงบประมาณ 2565 และปีงบประมาณ 2566 จะมีการเปลี่ยนแปลงการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2567) จากการจัดสรรอาหารกลางวันนักเรียน 20 บาทต่อคนต่อวัน เป็น 21 บาทต่อคนต่อวัน ได้เพียงไม่นาน ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อนโยบายการบริหารงานและ

นโยบายการบริหารงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ทันนโยบายใหม่โดยการปรับปรุงแผนการดำเนินงานจำนวน 3 แผนงาน ดังนี้

1. แผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระยะ 5 ปี
2. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป., หน้า 11)

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการเบิกจ่ายตามนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา และสร้างผลสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายผ่านสมรรถนะขององค์กร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นสถานศึกษาภายใต้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการขอรับงบประมาณการจัดสรรโครงการอาหารกลางวัน มีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามแนวทางการบริหารงานที่รัฐกำหนดตามหนังสือสั่งการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นหนึ่งในกลุ่มองค์กรที่ขับเคลื่อนและปฏิบัติตามนโยบาย จากสภาพแวดล้อมทางนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่ด้านการบริหารงานที่ระบบโปรแกรม Thai School Lunch เข้ามามีบทบาทและการดำเนินงาน ด้านงบประมาณที่เป็นรูปแบบอัตราการจัดสรรแบบใหม่ที่รัฐเป็นผู้กำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

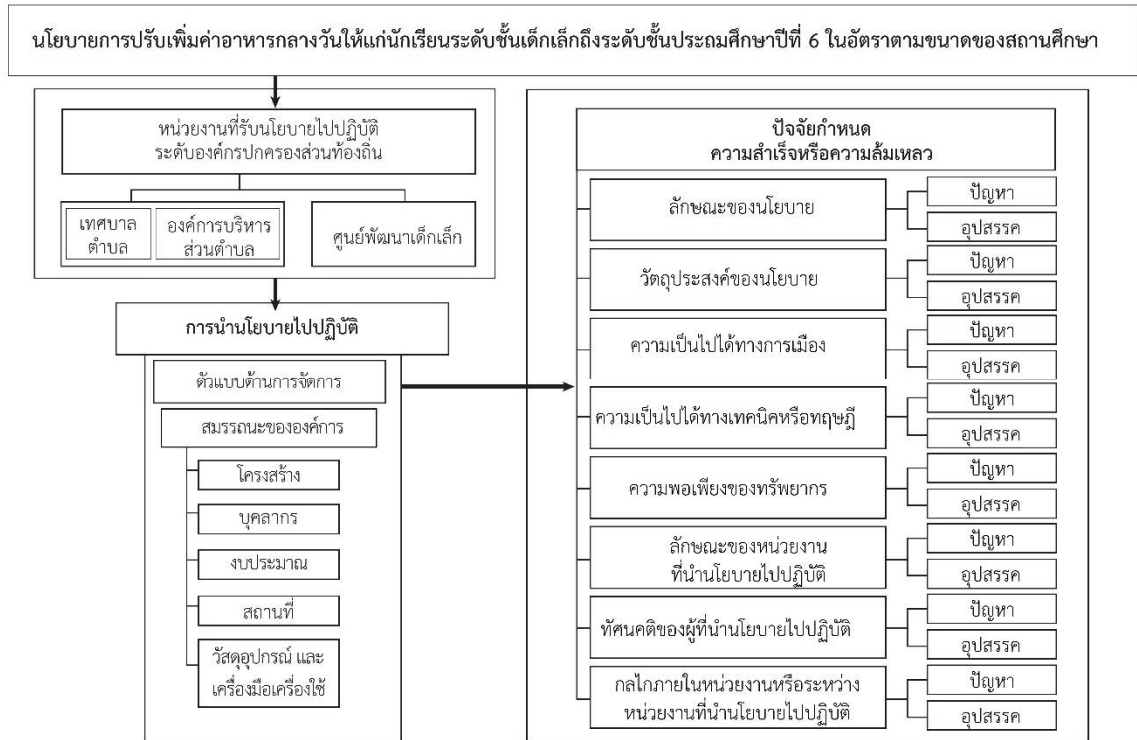
1. เพื่อศึกษานโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนโยบายการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากการปฏิบัติตามนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กรอบการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ มีรูปแบบกระบวนการดำเนินงานตามกรอบการวิจัยที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดมีจุดเริ่มต้นจากตัวบทของนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา ถ่ายทอดนโยบายสู่หน่วยงานระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ ขับเคลื่อนนโยบายผ่านตัวแบบด้านการจัดการสมรรถนะขององค์กร นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไป

ปฏิบัติ จำนวน 8 ปัจจัย ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติตามนโยบายจากกรณีศึกษา
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ภาพที่ 1 กรอบการวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการกำหนด
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากการสำรวจข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลัก มีการแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักออกเป็น 2
กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการครู หรือบุคลากรทางการศึกษา (ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) จำนวน
29 ราย และกลุ่มข้าราชการ บุคลากร หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ปฏิบัติหน้าที่ประจำ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) จำนวน 22 ราย จากประชากรทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้สำรวจ และทำการคัดเลือก
ด้วยวิธีเฉพาะเจาะจงหรือตามจุดหมาย โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างที่เกิดจากความต้องการของนักวิจัยในการ
ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกในประเด็นที่กำลังศึกษา (วิระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2566, หน้า 153) มีเกณฑ์
คัดเลือกจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 แห่งขึ้นไป และได้รับการจัดสรร
ตามอัตราการจัดสรรที่แตกต่างกัน ทำให้ผลการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก มีดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	เหตุผล
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กท่าตำหนัก	เหตุผล: มีนักเรียนอยู่ที่ 41-100 คน รับบออาหารกลางวัน 27 บาท/คน/วัน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกลาง	เหตุผล: มีนักเรียนอยู่ที่ 1-40 คน รับบออาหารกลางวัน 27 บาท/คน/วัน

จากตารางที่ 2 ทำให้ทราบผู้ให้ข้อมูลหลักระดับกลุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากเกณฑ์ในการคัดเลือกที่ผู้วิจัยกำหนด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กท่าตำหนัก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกลาง

ตารางที่ 3 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เหตุผล
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตำหนัก	เหตุผล: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้สังกัด ตั้งแต่ 2 ศูนย์ขึ้นไป มีนักเรียนระหว่าง 41-100 คน รับบออาหารกลางวัน 27 บาท/คน/วัน
องค์การบริหารส่วนตำบลนครชัยศรี	เหตุผล: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้สังกัด ตั้งแต่ 2 ศูนย์ขึ้นไป มีนักเรียนระหว่าง 1-400 คน รับบออาหารกลางวัน 27 บาท/คน/วัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 2 ศูนย์ได้รับการจัดสรรไม่เท่ากัน

จากตารางที่ 3 ทำให้ทราบผู้ให้ข้อมูลหลักระดับกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากเกณฑ์ในการคัดเลือกที่ผู้วิจัยกำหนด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตำหนัก และองค์การบริหารส่วนตำบลนครชัยศรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการสัมภาษณ์ (interview) ในการเก็บข้อมูล มีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) โดยผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนจะได้รับข้อมูล ชุดคำถามชุดเดียวกันจากการกำหนดประเด็นคำถามจากผู้วิจัย (วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2566, หน้า 197) ขั้นตอนกระบวนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผ่าน 2 วิธีการ คือ การสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้ากันโดยตรง และสัมภาษณ์ด้วยวิธีการทางโทรศัพท์ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลไม่สะดวกต่อการเผชิญหน้าจากเวลาการปฏิบัติหน้าที่ภายในหน่วยงาน

4. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยถามคำถามจากแบบสัมภาษณ์ที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ส่วนนำส่วนผู้สัมภาษณ์ ส่วนผู้ถูกสัมภาษณ์ และส่วนคำถาม มีรายละเอียดเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวม ดังนี้

ส่วนที่ 1 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์หน่วยงานที่รับนโยบายไปปฏิบัติระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 มาตรฐานการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อวิเคราะห์นโยบายอาหารกลางวันผ่านกระบวนการกำหนดนโยบาย ตัวแบบการเปลี่ยนแปลงส่วนเพิ่มหรือค่อยเป็นค่อยไป ตลอดจนการขับเคลื่อนการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางนโยบาย

ส่วนที่ 3 การนำนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2565 ไปปฏิบัติ เพื่อวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านตัวแบบด้านการจัดการแสวงหาปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลว ในการปฏิบัติตามนโยบาย

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่ปฏิบัติตามนโยบาย เมื่อผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามกรอบการวิจัยและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ไปทีละประเด็นจากตารางการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากวัตถุประสงค์การวิจัยประการแรก เพื่อศึกษานโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา ทำให้ทราบการจัดการนโยบายจากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พบว่ารูปแบบของนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนในอัตราตามขนาดของสถานศึกษาเป็นนโยบายจากการกำหนดนโยบายผ่านตัวแบบการเปลี่ยนแปลงในส่วนเพิ่ม หรือตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป (The Incremental Theory) มีการเปลี่ยนแปลงทีละเล็กทีละน้อย เพื่อได้นโยบายโครงการอาหารกลางวันในอัตราตามขนาดของสถานศึกษาที่ปรากฏเป็นนโยบายใหม่ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์การจัดการนโยบายผ่านทฤษฎีองค์การตามตัวแบบทางการจัดการ (Management Model) พบรายละเอียดในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ตารางสรุปการวิเคราะห์สมรรถนะด้านการจัดการขององค์การที่นำนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษาไปปฏิบัติ

สมรรถนะ	ผลการวิเคราะห์
ด้านโครงสร้าง	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม นำนโยบายไปปฏิบัติตามโครงสร้างการทำงาน การรับนโยบายและการถ่ายทอดนโยบาย จากบนลงล่าง หรือที่เรียกว่า กระบวนการบริหารแบบ Top-Down ที่เกิดขึ้นในโครงสร้างการทำงานของหน่วยงานราชการตามอำนาจหน้าที่
ด้านบุคลากร	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม พบความขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานในโปรแกรม Thai School Lunch จากการปฏิบัติตามนโยบาย ซึ่งเป็นโปรแกรมที่รัฐนำมาควบคุมการทำงาน จากการจัดสรรงบประมาณอาหารกลางวันในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา
ด้านงบประมาณ	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม มีงบประมาณเพียงพอในการปฏิบัติตามนโยบายที่เปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 4 ตารางสรุปการวิเคราะห์สมรรถนะด้านการจัดการขององค์การที่นำนโยบายการปรับเพิ่ม
ค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตาม
ขนาดของสถานศึกษาไปปฏิบัติ (ต่อ)

สมรรถนะ	ผลการวิเคราะห์
ด้านงบประมาณ	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม มีงบประมาณเพียงพอในการปฏิบัติตาม นโยบายที่เปลี่ยนแปลง
ด้านสถานที่	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม มีสถานที่ที่พร้อมและเหมาะสม ในการ ดำเนินการตามนโยบาย
ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และ เครื่องมือเครื่องใช้	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม พบการขาดความชำนาญ ในการใช้ เครื่องมือ ระบบโปรแกรม Thai School Lunch ที่รัฐกำหนดควบคู่กับการปฏิบัติตาม นโยบาย

จากตารางที่ 4 อธิบายลักษณะของนโยบายจากการนำนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหาร
กลางวันให้นักเรียนในระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของ
สถานศึกษาไปปฏิบัติ ผ่านตัวแบบด้านการจัดการ สมรรถนะขององค์การ ผลปรากฏว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านโครงสร้าง มีมาตรฐานการดำเนินงานเป็นระบบสายการบังคับ
บัญชา ที่ทำการถ่ายทอดและรับคำสั่งการตามนโยบายที่แน่นอนเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ
ด้านบุคลากร พบการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้งานของระบบ Thai School Lunch
ด้านงบประมาณ พบว่า มีงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานตามนโยบาย ด้านสถานที่ พบว่า
มีสถานที่ที่เหมาะสม มีการเตรียมพร้อมสำหรับการปฏิบัติตามนโยบาย และด้านวัสดุ อุปกรณ์ และ
เครื่องมือเครื่องใช้ พบการขาดความชำนาญในการใช้งานโปรแกรม Thai School Lunch ที่รัฐ
กำหนดควบคู่กับการปฏิบัติตามนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนในระดับชั้นเด็กเล็ก
ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา จากกรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ประการที่สองของวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารงานของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้แก่
นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา เพื่อให้ทราบ
แนวทางนโยบายการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยการ
วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ประกอบการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติจากปัจจัยกำหนด
ความสำเร็จหรือล้มเหลว 8 ปัจจัยในการขับเคลื่อนนโยบาย มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 ตารางสรุปการวิเคราะห์การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้แก่นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา

ปัจจัยการขับเคลื่อนนโยบาย	ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	เหตุผล
ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย	ส่งผลล้มเหลว	มีข้อเรียกร้องให้ปรับปรุงนโยบาย เรื่องอัตราการจัดสรรที่ไม่เหมาะสม
ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์	ส่งผลสำเร็จ	มีการสื่อสารวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจน และเข้าใจตรงกัน เป็นการปรับเพิ่มราคาการจัดสรรงบประมาณโครงการอาหารกลางวันเพื่อแก้ปัญหาทุพโภชนาการของเด็กวัยเรียนในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก
ปัจจัยด้านความเป็นไปได้ทางการเมือง	ส่งผลสำเร็จ	ได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่พบการขัดผลประโยชน์หรือสร้างผลกระทบกับฝ่ายอิทธิพล
ปัจจัยด้านความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี	ส่งผลล้มเหลว	ความเข้าใจและความไม่เข้าใจ ในการปฏิบัติงานระบบโปรแกรม Thai School Lunch
ปัจจัยด้านความพอเพียงของทรัพยากร	ส่งผลล้มเหลว	ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้งานระบบโปรแกรม Thai School Lunch
ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	ส่งผลสำเร็จ	มีลักษณะโครงสร้างสถานที่ และความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติตามนโยบาย
ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	ส่งผลสำเร็จ	มีบุคลากรที่มีความสามารถ ประสบการณ์ และความรู้สึกรักต่อการปฏิบัติตามนโยบายที่ดี
ปัจจัยด้านกลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	ส่งผลสำเร็จ	มีความสามารถในการควบคุมดูแลการจัดการประสานงานที่ดีทั้งภายในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงานอย่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเอง

จากตารางที่ 5 สามารถอธิบายการขับเคลื่อนการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากการปฏิบัติตามนโยบาย พบความล้มเหลว จำนวน 3 กรณี ได้แก่ ด้านลักษณะของนโยบายที่มีข้อเรียกร้องถึงคุณภาพของนโยบายที่เกิดความไม่เหมาะสมในเรื่องของอัตราการจัดสรร ด้านความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี พบความล้มเหลว จากการที่ผู้ปฏิบัติมีทั้งความเข้าใจและความไม่เข้าใจในการปฏิบัติงานผ่านโปรแกรม Thai School Lunch จึงส่งผลให้ปัจจัยด้านความพอเพียงของ

ทรัพยากร เกิดความล้มเหลว ในการขับเคลื่อนนโยบายจากการขาดบุคลากรเฉพาะทางที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในการดำเนินงานในระบบ Thai School Lunch ทำให้การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เกิดความล้มเหลวในการปฏิบัติงาน จำนวน 3 ด้าน ดังที่กล่าวมาในข้างต้น อย่างไรก็ตาม ในการวิเคราะห์การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารงานของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ยังมีจำนวน 5 ปัจจัย ที่ส่งผลสำเร็จได้แก่ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ที่ผู้ให้ข้อมูลทราบว่า เป็นการแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการของโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ปัจจัยด้านความเป็นไปได้ทางการเมือง พบว่า ทุกฝ่าย ทุกภาคส่วน ให้การสนับสนุนต่อการปรับเปลี่ยนนโยบาย ด้านลักษณะของหน่วยงาน ที่นำ นโยบายไปปฏิบัติ พบว่า มีโครงสร้างสถานที่ และความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติตามนโยบาย ด้านทัศนคติของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า มีบุคลากรที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบาย และ ปัจจัยด้านกลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบความสำเร็จ จากการที่มีความสามารถในการควบคุมดูแล และการจัดการประสานงานที่ดีทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

ประการที่สามของวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนโยบายการบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากการปฏิบัติตามนโยบายการปรับเพิ่ม ค่าอาหารกลางวันให้แก่นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของ สถานศึกษา จากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ประการที่สอง พบความล้มเหลวจากการขับเคลื่อนนโยบาย ผ่านปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวจากการปฏิบัติตามนโยบาย 8 ปัจจัย พบ 3 ปัจจัยที่เกิด ความล้มเหลว ผู้วิจัยจึงนำ ปัจจัยจำนวน 3 ด้าน มาวิเคราะห์เพื่อหาปัญหาและอุปสรรค มีรายละเอียด จาก 8 ปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลว ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ตารางสรุปการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนโยบายการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากการปฏิบัติตามนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวัน ให้แก่นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา

ปัจจัย	ปัญหา	อุปสรรค
ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย	มีข้อเรียกร้องให้ปรับปรุงนโยบายเรื่องอัตรา การจัดสรรกับขนาดของสถานศึกษาที่มี ความไม่สมเหตุสมผล	คุณภาพของนโยบาย
ปัจจัยด้านความเป็นไปได้ทางเทคนิค หรือทฤษฎี	พบทั้งความเข้าใจและไม่เข้าใจในการใช้งาน ระบบโปรแกรม Thai School Lunch ที่รัฐ กำหนด	เทคโนโลยีที่นำไปปฏิบัติ (Thai School Lunch)
ปัจจัยด้านความพอเพียงของ ทรัพยากร	เนื่องจากระบบโปรแกรม Thai School Lunch ไม่ตอบสนองต่อการทำงานของ ผู้ปฏิบัติ จึงส่งผลให้ขาดแคลนบุคลากรที่มี ความรู้ความสามารถการใช้งานโปรแกรม Thai School Lunch	การขาดแคลนบุคลากร

จากตารางที่ 6 สามารถอธิบายผลสรุปของปัญหาและอุปสรรคของนโยบายการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีจำนวน 3 ปัจจัยหลัก คือ ด้านลักษณะของนโยบาย พบปัญหาอัตราการจัดสรร และมีคุณภาพของนโยบายเป็นอุปสรรค ด้านความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี พบปัญหาจากโปรแกรม Thai School Lunch และเทคโนโลยีที่นำไปปฏิบัติเป็นอุปสรรค ในประการสุดท้ายปัจจัยด้านความพอเพียงของทรัพยากร จากปัญหาผู้ปฏิบัติงานไม่ตอบสนองการใช้งานโปรแกรม Thai School Lunch ทำให้การขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทางเป็นอุปสรรค จากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนโยบายการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

ภาพที่ 2 ภาพสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

การสรุปผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบกับกรอบการวิจัยได้ดังนี้ นโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษามอบให้หน่วยงานระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายผ่านสมรรถนะองค์กรตัวแบบด้านการจัดการ 5 ด้าน

ด้านโครงสร้างมีมาตรฐานการบังคับบัญชา ด้านบุคลากร พบการขาดบุคลากรปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับ Thai School Lunch ด้านงบประมาณ มีความเพียงพอ ด้านสถานที่ที่มีความเหมาะสม ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ พบโปรแกรม Thai School Lunch ไม่เป็นที่ยอมรับ เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลว ส่งผลให้ด้านลักษณะของนโยบายเกิดความล้มเหลว พบปัญหา คือ อัตราการจัดสรรที่ไม่เหมาะสม และอุปสรรค คือคุณภาพของนโยบาย ด้านความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎีเกิดความล้มเหลว จากปัญหาการขาดความรู้ในการใช้งานโปรแกรม Thai School Lunch และอุปสรรคคือ เทคโนโลยีที่นำไปปฏิบัติ และด้านความพอเพียงของทรัพยากรเกิดความล้มเหลว จากปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางเกี่ยวกับระบบ Thai School Lunch พบอุปสรรคคือการขาดแคลนบุคลากร

2. อภิปรายผล

จากข้อมูลที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลและนำมาเปรียบเทียบผลจากทั้ง 3 ทฤษฎี ในการขับเคลื่อนนโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้แก่นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ตัวแบบการเปลี่ยนแปลงส่วนเพิ่ม หรือค่อยเป็นค่อยไป (the incremental theory) แนวคิดทฤษฎีองค์การ ตัวแบบทางด้านการจัดการ (management model) และปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลว 8 ปัจจัย ปัจจัยที่จะทำให้นโยบายเกิดความสำเร็จต้องอาศัยความสามารถในการปฏิบัติงานขององค์กร ทั้งด้านการบริหาร ด้านเทคนิค รวมถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงาน (วรเดช จันทรศร, 2565, หน้า 133) ในการวิเคราะห์พบว่า ประเด็นสำคัญที่ส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติและการขับเคลื่อนองค์กรตามนโยบายให้เกิดผลไม่สำเร็จ มี 3 ประเด็นหลักที่เหมือนกัน ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย พบอุปสรรคด้านคุณภาพนโยบาย จากปัญหาข้อเรียกร้องให้ปรับปรุงอัตราการจัดสรร

ประเด็นที่ 2 ปัจจัยด้านความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี พบอุปสรรคด้านเทคโนโลยี จากปัญหาโปรแกรม Thai School Lunch

ประเด็นที่ 3 ปัจจัยด้านความพอเพียงของทรัพยากร พบอุปสรรคด้านการขาดแคลนบุคลากร จากปัญหาการขาดทักษะการใช้งานโปรแกรม Thai School Lunch

ทั้ง 3 ประเด็น ส่งผลย้อนกลับไปสู่ต้นกำเนิดของนโยบายที่มีการปรับปรุงมาแล้วอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏในการวิเคราะห์ผ่านตัวแบบการเปลี่ยนแปลงส่วนเพิ่ม ทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ส่งผลสนับสนุนทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงส่วนเพิ่ม หรือค่อยเป็นค่อยไป นโยบายสามารถเปลี่ยนแปลงสูง แปรผันตามสภาพแวดล้อม เนื้อหาของนโยบายจะเปลี่ยนแปลงไปทีละน้อย แต่มีความถี่ในการเปลี่ยนแปลงมาก (มยุรี อนุমানราชธน, 2556, หน้า 86) จากการประเมินผลของการขับเคลื่อนนโยบายผ่านสมรรถนะขององค์กร ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของนโยบาย มีข้อเรียกร้องให้ปรับเปลี่ยนคุณภาพของนโยบาย การเพิ่มเติมบุคลากรเฉพาะทาง และการปรับปรุงพัฒนาโปรแกรม Thai School Lunch ในกรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เกิดผลลัพธ์เป็นแนวทางเดียวกัน เรียกร้องการสนับสนุนจากรัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายตามวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาทุพโภชนาการของเด็กใน

วัยเรียน ให้นโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมนโยบาย จากการวิเคราะห์คุณภาพของนโยบายต้องมีการเปลี่ยนแปลงหลังจากการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของโครงการอาหารกลางวันต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะในส่วนของผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์คู่กับสังคมไทยในกระบวนการที่รัฐได้ออกนโยบายเพื่อการดำรงชีวิตของนักเรียนในการแก้ไขปัญหาทุกโภชนาการอย่างโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีตัวแบบกระบวนการเปลี่ยนแปลงส่วนเพิ่มในส่วนการกำหนดนโยบายรัฐสามารถนำปัญหาและอุปสรรคที่พบเจอจากการวิจัยครั้งนี้ ประเด็นที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคด้านลักษณะของนโยบายที่มีการเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงอัตราการจัดสรร รัฐจะนำไปปรับปรุงแก้ไขนโยบายเพื่อให้ได้ตัวเลขค่าอาหารกลางวันที่เหมาะสมในครั้งต่อไป ประเด็นที่ 2 ด้านเทคโนโลยีที่นำไปปฏิบัติ เมื่อรัฐทราบแล้วว่าการขาดความรู้ความเข้าใจของการใช้งานโปรแกรม Thai School Lunch ที่รัฐกำหนด เป็นปัญหาที่ต้องปรับปรุง และประเด็นที่ 3 ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นประเด็นสืบเนื่องจากเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ที่รัฐกำหนดอย่าง Thai School Lunch ที่ส่งผลต่อการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้งานเป็นผลให้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการปฏิบัติตามนโยบายไม่เพียงพออีกต่อไป รัฐจะต้องแก้ไขปัญหาในส่วนบุคลากรเพิ่มเติมจากกรณีการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันทั้งที่ควรเป็นปัญหาจากงบประมาณ แต่ทว่ากลับไม่ใช่ปัญหาที่รัฐต้องปรับปรุงดำเนินการแก้ไขนโยบายใหม่อีกครั้ง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษานโยบายการปรับเพิ่มค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนระดับชั้นเด็กเล็กถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอัตราตามขนาดของสถานศึกษา ทำให้ค้นพบข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ดังนี้

- 2.1 เห็นควรปรับปรุงแก้ไขอัตราการจัดสรรค่าอาหารกลางวันใหม่
- 2.2 เห็นควรให้จัดอบรมวิธีการใช้งานโปรแกรม Thai School Lunch ให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่โดยตรง เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าโภชนาการและเป็นผู้มีทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์
- 2.3 เห็นควรให้จัดตั้งตำแหน่งปฏิบัติการที่ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลในโปรแกรม Thai School Lunch โดยเฉพาะ

รายการอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (3 ตุลาคม 2567). **ด่วนที่สุด ที่ มท 0816.2/ว 4279 เรื่อง แนวทางการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. https://www.dla.go.th/upload/document/type2/2567/10/32371_1_1727944587893.pdf?time=1729587578471
- กระทรวงมหาดไทย. (15 ธันวาคม 2565). **ด่วนที่สุด ที่ มท 0816.2/ว 9433 เรื่อง มติคณะรัฐมนตรีเรื่อง ขอบริษัทเพิ่มค่าอาหารกลางวันของนักเรียน**. https://www.dla.go.th/upload/document/type2/2022/12/28550_1_1671173474782.pdf?time=1671178887197
- กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2017/4/2199_5930.pdf
- กระทรวงศึกษาธิการ กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา. (2559). **คู่มือการดำเนินงานกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน**. สกสค.ลาดพร้าว.
- มยุรี อนุมานราชธน. (2556). **นโยบายสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- วรเดช จันทรศร. (2565). **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 8)**. พริกหวานกราฟฟิค.
- วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2566). **ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2557). **นโยบายสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 10)**. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค). (ม.ป.ป.). **เกี่ยวกับเรา ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาระบบ Thai School Lunch**. <https://www.thaischoollunch.in.th/aboutus.php>